

6 AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET (VA) TFN

BILAGA ÅTAGANDEN I STRATEGISK PLAN

Tillväxt

Mål i den strategiska planen

- God planberedskap för bostäder och verksamhetsmark, attraktiva boendemiljöer med blandad bebyggelse.

Åtagande	Ej påbörjat	Pågår	Klart	Kommentar
<p>Karlstads tillväxt underlättas genom att kapacitet skapas för ytterligare påkopplingar av nya exploateringsområden på de allmänna VA-systemen</p> <ul style="list-style-type: none">• Antal ställda dagvattensepareringskrav under året• Utredningar och planerade kapacitetshöjande åtgärder genomförda - JA/NEJ		X		<p>(Löpande arbete.)</p> <p>Dag- och dränvattenseparering. I Karlstads tätort är Romstad och Strand prioriterade områden för krav på dag- och dränvattenseparering. Detta för att skapa kapacitet för att påkoppling av nya exploateringsområden ska kunna ske i de västra stadsdelarna.</p> <ul style="list-style-type: none">• Ett omfattande förarbete med upphandling av dräneringspumpar, framtagande av rutiner och lösningar för inventering har gjorts och förhoppningen är att själva inventeringsfasen av fastigheter kan påbörjas under hösten. Olika områden kommer sedan betas av successivt.• Under året har 95 fastighetsägare varit i kontakt med oss för att få veta hur de ska koppla dag- och dräneringsvatten när de lägger om ledningar på sin fastighet. Enligt kommunens riktlinjer för dag- och dränvattenhantering kan kompensation erhållas när dräneringsvatten som tidigare belastat spillvattennätet kopplas bort.

			<p>Kompensation har utbetalats till 9 fastighetsägare. 28 fastighetsägare har fått en pump- och pumpbrunn av kommunen som kompensation.</p> <p>Kapacitetsutredningar för framtida utbyggnad inom Karlstad tätort genom modelleringsarbete:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Framtidsmodeller över spill- och dricksvattensystemet har upprättats där exploateringsområdena från översiktplanen är inlagda. Utredningen av spillvattenmodellen för framtida exploatering kommer att färdigställas under 2013. • Utredning angående utformningen av utjämningsmagasin för spillvattensystemet vid Romstad är klar. Magasinet kommer behövas för att klara av påkopplingar av ”västkust”. Bygghandlingar har ännu inte kunnat påbörjas då magasinets storlek är lite beroende på spillvattenmodellens simuleringsresultat 2013. • För dricksvattennätet har två framtida scenariomodeller upprättats, en för år 2045 och en för år 2070. <p>Utredning av erforderlig kapacitet och lämplig placering för mobil tryckstegring i Välsviken pågår för att öka redundansen. Detta blir en tryckstegringsreserv som kan användas vid avbrott i vattenleveransen från Ruds tryckstegring. Den är även tänkt att användas i samband med andra driftstörningar i dricksvattensystemet tack vare dess mobila containerlösning på lastväxlarflak.</p> <p>Utredning av behov av uppdimensionering och/eller flytt av Älvåkers tryckstegringsstation pågår.</p>
--	--	--	---

Attraktiv stad

Mål i den strategiska planen

- Karlstadsborna trivs och är stolta över sin stad.

Åtagande	Ej påbörjat	Pågår	Klart	Kommentar
Vi har ett gott vatten och avloppet tas om hand på ett bra sätt. <ul style="list-style-type: none">• Nyckeltal – Kritik på Teknik (enkät till brukare 2013)		X		En Medborgarundersökning har gjorts under våren 2012 där NMI (nöjd-medborgar-index) blev 84 för VA-verksamheten. Resultatet 2010 var 85. Förändringen hamnar inom felmarginalen (+-1,9). En förändring sen förra undersökningen är att medborgarna istället för att vilja ”bevara” anser att verksamheten bör förbättras om möjligt – detta har påverkan på kommunens samlade NMI. Enkäten ”Kritik på teknik” görs inte förrän 2013. Kommentar funktion och kvalitet – se nedan under ”Styrsystem/kvalitetsarbete”
Brukarna av den allmänna VA-anläggningen är nöjda med VA-verksamheten <ul style="list-style-type: none">• Nyckeltal – Kritik på Teknik (enkät till brukare 2013)		X		Medborgarenkät - se kommentar ovan.
Medborgarna är informerade om VA-verksamheten <ul style="list-style-type: none">• Nyckeltal – Kritik på Teknik (enkät till brukare 2013)		X		Medborgarenkät - se kommentar ovan. Ett antal studiebesök, ca 55 st, har genomförts vid framför allt Sjöstadsverket och Sörmoverket, men också vid mindre reningsverk. Studiebesök har bland annat genomförts av SFI-grupper, skolklasser och föreningar. Dessutom har skolor besökts och elever informerats. 7 st sådana besök har utförts, framför allt på svenskundervisning för invandrare.

				<p>Fyra veckor i juli var vattentornet på Kronoparken öppet för allmänheten. Hela 3 700 personer tog då chansen att titta på utsikt, studera en aktuell utställning om VA, delta i flera olika barnaktiviteter både inne och ute, gå tipspromenad, se på film, fika mm. Till arrangemanget gjordes en egen facebook-sida där kommunikationen med intresserade flödade. En speciellt uppskattad del var nattöppet då 420 personer tittade på Karlstad klätt i ljus. Många barnfamiljer kom på besök men också svenska och utländska turister.</p>
--	--	--	--	--

Den goda gröna staden

Mål i den strategiska planen

- Vattnets kvalitet och förhållande vid och i sjöar, vattendrag och grundvatten ska förbättras.

Åtagande	Ej påbörjat	Pågår	Klart	Kommentar
<ul style="list-style-type: none"> • Fosfortransporten ska i snitt minska med minst 10 % mellan 2009 - 2015 i kommunens mest övergödda vattensystem (MOKS-mål) <p>Vilket för VA-verksamheten innebär: VA-verksamheten bidrar till minskad fosforbelastning i Alsterälvens avrinningsområde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kommunalt VA skall vara utbyggt till Edsgatan och Steffensminne 2014 enligt krav från Länsstyrelsen. Under 2012 görs upphandling. Utbyggnad kommer ske under 2013-2014. <p>(25 kg/år mindre belastning från kommunens reningsverk samt 120 kg/år mindre från enskilda avlopp krävs för att uppnå god ekologisk och kemisk status till år 2021 – enligt Vattenmyndighetens åtgärdsprogram för Alsterälvens</p>		X		<p><u>Utredningar:</u> Utredning har utförts kring möjligheterna att dra vatten- och avloppsledning från Edsgatan till Vallargärdet. Utredningen har även omfattat att se på möjligheter att koppla på ytterligare bebyggelse längs Alsterns västra sida. Kostnader för att anlägga överföringsledning från reningsverken i Lindfors och Blombacka till Molkoms avloppsreningsverk (som har högre reningsgrad än de mindre verken) har också utretts.</p> <p><u>Resultat av utredningarna:</u> Utifrån en uppskattad känslighet hos avrinningsområdet och de olika recipienterna, de VA-åtgärder som föreslagits, samt förutsättning för exploatering i framtiden, bedöms Alstern vara det mest känsliga recipienten i systemet och prioriterad för åtgärder mot övergödning. En åtgärd i Lindfors/Blombacka är reningsverksmässigt</p>

<p>avrinningsområde – oklart ännu vad det kan innebära för oss)</p>			<p>troligen mer effektiv, men utifrån miljönytta bedöms Alstern vara i mer behov av åtgärder. Att ansluta Ulvsby ARV i sig ger inte så stor reduktion av fosforutsläppet, däremot kan anslutning av de ca 200 enskilda avloppen i området ge en betydligt större miljönytta för Alstern och nedströms delar av avrinningsområdet.</p> <p><u>Utbyggnad Edsgatan:</u> Projektering pågår för första etappen på Edsgateledningen, ledning längs Edgatevägen upp till sjön Alstern. Projekteringen av den första etappen planeras att färdigställas under 2012. Upphandling av entreprenör planeras till våren 2013 och utbyggnad beräknas kunna starta till sommaren 2013.</p>
<p>VA-verksamheten bidrar till låg belastning på miljön genom små utsläppsmängder av övergödande ämnen från reningsverk och bräddningar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Godkända utsläppsvärden för renat vatten i avloppsreningsverk (dvs inte överskridna rikt- eller gränsvärden) - JA/NEJ • Mängden bräddat vatten från spillvattennätet (redovisas i samband med miljörapport i mars varje år) 			<p><u>Avloppsrening:</u></p> <p>Samtliga avloppsreningsverk har klarat gränsvärden för utgående avloppsvatten. Däremot har en del riktvärden överskridits under året:</p> <p><u>Skåre ARV:</u> För kvartal 2 överskreds riktvärdet för BOD (15 mg/l), då kvartalsmedelvärdet var 15,9 mg/l. Inga höga halter på inkommande uppmättes under samma period. En utredning av de förhöjda halterna gjordes men ingen orsak kunde identifieras. Övriga kvartal klarades riktvärdet.</p> <p><u>Sjöstad ARV:</u> Under oktober och november överskreds riktvärdet för BOD då månadsmedelvärdet var 13,2 mg/l resp 10,6 mg/l jämfört med riktvärdet på 10 mg/l. Under september-december överskreds riktvärdet för fosfor då månadsmedelvärdena var 0,38 mg/l, 0,40 mg/l, 0,32 mg/l och 0,31 mg/l jämfört med riktvärdet på 0,3 mg/l. Beräkningarna av utgående halter ovan är inklusive bräddat vatten (enbart brädd</p>

			<p>efter försedimenteringen förekom under året). En utredning pågår för att försöka hitta orsaken till de höga värdena under hösten och miljöförvaltningen informeras löpande.</p> <p><u>Bräddningar</u></p> <p>Bräddmängderna under 2012 (på både ledningsnät och verk) uppgick totalt sett till 1,3%.</p>
<p>Kommunala vattentäkter ska ha ett långsiktigt skydd senast 2015 (MOKS-mål)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fastställda skyddsområden för vattentäkterna Kattfjorden, Sörmon, Östra Sörmon, Hertsöga och Hynboholm – JA/NEJ (inlämnade till Länsstyrelsen för fastställelse 2010) • (Påbörjad översyn av skyddsområde Sandtorp – JA/NEJ) • (Översyn av skyddsåtgärder för vattentäkterna i Sandtorp, Älvsbacka och Ulvsby – JA/NEJ) 		X	<p><u>Långsiktigt skydd</u></p> <p>Länsstyrelsen har nu fastställt de inlämnade förslagen till vattenskyddsområden som tagits fram för Kattfjorden, Sörmon, Östra Sörmon, Härtsöga och Hynboholm. De nya skyddsområdena började gälla 25 september och de tillhörande skyddsföreskrifterna började gälla 1 januari 2013. Drygt 93 % av kommunens producerade vatten kommer därmed från vattentäkter med uppdaterat skydd. 91 % av abonnenterna har dricksvatten från vattentäkter med uppdaterat skydd.</p> <p>Under året har SGU (Sveriges Geologiska Undersökning) gjort en rapport om grundvattenmagasinet i Sandtorp och Brattforsheden. Materialet kommer att ligga till grund för fortsatt arbete med skyddsområde och utredning av ev erforderliga åtgärder för att komplettera reningsprocessen vid Sandtorps vattenverk eller hitta nytt framtida läge för grundvattenuttag. TFN har gett förvaltningen i uppdrag att utreda förutsättningar och kostnader för en eventuell framtida dricksvattenförsörjning av Karlstad från vattentäkten vid Brattforsheden. Detta kommer rapporteras till nämnden i början av 2013.</p> <p>Gällande skyddsområdesarbete för Ulvsbys vattentäkt</p>

			<p>bör det först utredas om det inom en inte alltför lång tid är aktuellt med utbyggnad av en överföringsledning från Karlstad via Edsgatan upp till Ulvsby. Under året har inget arbete med skyddsområdesfrågor för Ulvsbys vattentäkt skett.</p> <p>Inget arbete med att ta fram uppgifter för skyddsområde för Älvsbacka ytvattentäkt har gjorts under året.</p> <p>Uppvakning av Länsstyrelsen har skett om att dricksvattenanläggningar och vattentäkter i Sörmo-området bör klassas som riksintresse för dricksvatten.</p> <p><u>Skyddsåtgärder</u></p> <p>Ansökan om att göra Sörmons vattenverk med tillhörande anläggningar till skyddsobjekt lämnades in till Länsstyrelsen i våras. Länsstyrelsen beslutade enligt vårt förslag och fr o m 2 juli 2012 är nu dessa anläggningar klassade som skyddsobjekt. Skyltar är beställda men har ännu inte erhållits för uppsättning.</p> <p>Under året har bl a larmutrustning på vattenanläggningar kompletterats för ökat skydd.</p>
<p>År 2015 ska kommunen arbeta efter en vatten- och avloppsplan med strategier för hur kommunen ska arbeta för långsiktigt hållbara dricksvatten- och avloppslösningar för alla kommunens invånare. (MOKS-mål)</p> <ul style="list-style-type: none"> • En kommunomfattande VA-plan kommer tas fram under perioden 2010-2014. Planen tas fram i samarbete mellan TF/MF/SBF/KLK – bl a kommer strategier tas fram för hur omvandlingsområden ska hanteras. I vissa fall kan allmän anläggning behöva byggas ut, i andra fall kanske en enskild lösning klaras 		X	<p>Arbete pågår med att ta fram en kommunövergripande VA-plan där förutsättningar för enskilt VA respektive kommunalt VA beskrivs. Under hösten gick projektet in i fas 2 av 3. En workshop om VA-planering för berörda förvaltningar och nämnder genomfördes i oktober. Planen beräknas vara klar 2014.</p>

Mål i den strategiska planen

- Halterna av skadliga kemikalier och exponeringen för buller, radon, elektromagnetiska fält samt luftföroreningar ska vara så låga att inte Karlstadsborna eller miljön påverkas negativt.

Åtagande	Ej påbörjat	Pågår	Klart	Kommentar
<p>Användningen av hälso- och miljöfarliga kemikalier ska minska (MOKS-mål)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal använda utfasningsämnen och prioriterade riskminskningsämnen i va-verksamheten (så få som möjligt) 		X		<p>Detta är första året dessa uppgifter har tagits fram på ämnesnivå så någon jämförelse med tidigare års utfall är inte möjlig att göra.</p> <p>I januari 2013 användes inom VA-verksamheten minst 48 olika riskminskningsämnen och 8 olika utfasningsämnen.</p>
<p>Den fosfor från både enskilda och kommunala avlopp som ska återföras till åkermark ska återföras på ett säkert sätt. (MOKS-mål) *</p> <p><i>Vilket för VA-verksamheten innebär:</i></p> <p>Slamhanteringen är kvalitetssäkrad. De närings- och mullbildande ämnen som slammet innehåller förs tillbaka till jordbruk för återvinning av fosfor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Certifiering enligt Revaq klaras – JA/NEJ • Återförd andel slam från avloppsreningsverk till jordbruksmark (mål 100%) • Upprättad handlingsplan för REVAQ följs (JA/NEJ) 		X		<p>(Löpande arbete)</p> <p>Inget slam har tagits undan från Sjöstad p.g.a. dålig kvalitet Totalt under året har vi producerat 5 221 ton slam vid Sjöstad med en genomsnittlig TS-halt på 28,4 % (totalt 1 480 ton TS). Av detta har 240 ton spridits på jordbruksmark under året medan resten (4 981 ton) har lagrats i väntan på spridning nästa år. På så sätt kan man säga att 100 % av årets slam har gått till jordbruksändamål. Totalt under året har 2854 ton slam spridits (från 2010, 2011 och 2012 års lagrade slam).</p> <p>Certifieringen har klarats även 2012 efter revision av SP i augusti (endast 2 mindre avvikelser).</p> <p>Handlingsplanen har följts.</p>

Vårda tillgångar

Mål i den strategiska planen

- **Kommunkoncernens anläggningstillgångar ska vara i gott skick.**

Kommunens byggnader, anläggningar, gator och parker är i gott skick. Underhållet och skötseln är på en nivå som bidrar till att lagstiftningen om god ekonomisk hushållning efterföljs. Det uppstår inget reinvesteringsbehov som en konsekvens av eftersatt underhåll.

Åtagande	Ej påbörjat	Pågår	Klart	Kommentar
<p>Anläggningar och ledningsnät ska förnyas så att ingen underhållsskuld uppstår. Genom en ökning av reinvestering i ledningsnätet skall förnyelsetakten successivt ökas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Målet inom ett par års sikt är en förnyelsetakt på 100 år på ledningsnätet. • Ny framtagen underhållsstrategi för verk och anläggningar – JA/NEJ <p><u>Ytterligare indikatorer:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Strategi för styrande principer finns - JA/NEJ • Upprättade saneringsplaner följs - JA/NEJ • Antal meter spillvattenledning som Fordon- och verkstadsenheten har underhållspolats och på vilka filmning och åtgärdsbedömning sen har skett (m) • Funktionen på anläggningar och ledningsnät har säkerställts av DeVA och Anläggningsenheten enligt uppdrag - JA/NEJ • Antal driftstörningar – stopp i avloppsledningar, vattenläckor, källaröversvämningar, bräddningar (bräddstatistik kan vara svår att tidsmässigt få fram till bokslut men redovisas i årlig miljörapport i mars) • Modell för Molkom och Skattkärr uppdaterad – 		X		<p>(Löpande arbete.)</p> <p>Arbetet med att ta fram en underhållsstrategi (förnyelseplan) för ledningsnätet har inte kunnat startas än då det stora förnyelseprojektet "huvudledning Sörmon" fått prioriteras under 2012.</p> <p><u>Förnyelse</u> - Eftersom vi bedriver ett av de största förnyelseprojekten på länge – byte av huvudledning från Sörmon till Tingvalla, så inverkar det på våra personella resurser så tillvida att vi inte klarat att driva lika mycket av den "normala" förnyelsen på övriga nätet. Tilldelad budget 2012 (höjd ambitionsnivå) för förnyelse på ledningsnätet medgav en teoretisk förnyelsetakt på ca 140 år och skulle motsvara omläggning av ca 0,7 % av ledningsnätet. I praktiken blev det ca 0,6 %, ca 174 år (huvudvattenledningen är inte inräknad då den ännu inte tagits i drift).</p> <p>En rensning av dagvattenutlopp i centrala Karlstad har påbörjats. Ett 10-tal har klarats av under året. (Det finns ca 1300st totalt sett, planen är att ha en "återkomsttid" på ca 6-7år)</p> <p>Planerad områdesvis spolning och filmning har skett av ca 38 km spillvattenledningar (Vålberg, Tingvallastaden, Älvstråket och Älvgatan vid CSK-området) och spolning av ca 31 km</p>

<p>JA/NEJ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andel utläckage ur dricksvattennätet (%) tas fram för helår • Andel inläckage i spillvattennätet (%) tas fram för helår. • (Grundvattennivåer och regnmängder under året påverkar – hur har det sett ut? – jämförelse över tid) 			<p>dagvattenledningar (Skattkärr, halva Molkom, Tingvallastaden Älvstråket, samt Älvgatan vid CSK-området). Återkommande spolningar beroende på problem sker på ett 30-tal platser med ett intervall på kanske 1 ggn/månad.</p> <p><u>Driftstörningar</u> - beskrivs nedan under ”Styrsystem/kvalitetsarbete”.</p> <p>Modellering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dagvattenmodell Molkom, uppbyggnad pågår • Dagvattenmodell Skattkärr, uppbyggnad pågår • Dricksvattenmodell Molkom, uppbyggnad pågår • Spillvattenmodell Skattkärr, uppdaterad • Spillvattenmodell Molkom, ej uppdaterad <p><u>Utläckaget</u> ur dricksvattennätet uppgick till 16,2% (jmf 2011: 20,1%).</p> <p><u>Inläckaget</u> till spillvattennätet uppgick till 52,4% (jmf 2011: 48,6%)</p> <p><u>Nederbörden</u> under 2012 uppgick till 767 mm (normalår för Karlstad är 635 mm).</p> <p><u>Grundvattennivåerna</u> har varit över eller mycket över det normala under större delen av året.</p>
---	--	--	--

Styrsystem/kvalitetsarbete

Mål i den strategiska planen

Åtagande	Ej påbörjat	Pågår	Klart	Kommentar
<p>VA-verksamheten drivs på ett effektivt sätt (kostnads- och resurseffektivt).</p> <ul style="list-style-type: none"> VA-verksamhetens budget för året hålls samtidigt som den planerade verksamheten genomförs med god kvalitet. <p>Med god kvalitet menas att dricksvattnet uppfyller Livsmedelsverkets normer, avloppsreningsverken klarar gällande gräns- och riktvärden för både renat vatten och slam. Slammet skall vara godkänt för slamspridning på jordbruksmark.</p> <p>Indikatorer:</p> <p><i>Kvalitet:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Godkänd vattenkvalitet (Antal prover som bedömts som Tjänligt, och inte som Tjänligt med anmärkning eller Otjänligt). Anges i % Godkända utsläppsvärden för renat vatten (dvs inte överskridna rikt- eller gränsvärden) - JA/NEJ Godkänt slam för spridning på jordbruksmark - JA/NEJ (%) <p><i>Produktion:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Erforderlig mängd dricksvatten har kunnat levereras – JA/NEJ <p><i>Funktion:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Antal källaröversvämningar under året (st) - så få som möjligt Bräddningar på ledningsnätet (som jämförelsetal för att se tendens över tid) 		X		<p><u>Vattenkvalitet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Prover på vattenverk – godkänt 95%, tjänligt med anmärkning 5%. Prover hos användare – godkänt 97%, tjänligt med anmärkning 3% Inget vatten har varit otjänligt. <p>163 prover togs 2012 inom ramen för vattenverksamhetens egenkontrollprogram. 39 prover togs på dricksvattnet från vattenverk. 37 prover bedömdes som tjänliga (95%). Två prover bedömdes som tjänliga med anmärkning. Vid Sandtorps vattenverk påträffades koliforma bakterier vid 2 tillfällen. Efter uppföljning och omprov bedömdes vattnet som tjänligt igen.</p> <p>På fasta platser hos användare togs 124 prover. 120 bedömdes som tjänliga (97%). Fyra bedömdes som tjänliga med anmärkning. Hos användare i Älvsbacka hittades clostridier (bakterier) samt förhöjda halter av aluminium i ett prov. I Molkom påvisades koliforma bakterier i två prov. I samtliga fall var vattnet tjänligt vid när omprov togs. Dessutom fanns aktinomyceter (jordbakterier) i antal över gränsvärdet i ett av proven tagna i Molkom.</p> <p><u>Godkända utsläppsvärden för renat avloppsvatten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Se under "Vattnets kvalitet och förhållande vid och i sjöar, vattendrag och grundvatten ska förbättras".

				<p><u>Slam:</u> Inga gränsvärden för slam har under perioden överskridits. SP har gjort sin årliga revision av vår Revaq-certifiering och hade inga allvarliga anmärkningar.</p> <p><u>Produktion</u> - Erforderlig mängd dricksvatten har producerats och levererats. Den 5 november drabbades dock delar av Vålbergsområdet av trycklöst nät i samband med vattenläcka som gjorde att vattentankar fick ställas ut.</p> <p><u>Funktion</u> - under 2012 har vi haft:</p> <ul style="list-style-type: none">• 30 st avloppsstopp (jmf 2011: 45st)• 30 st vattenläckor (jmf 2011: 42st)• 17 st anmälda källaröversvämningar varav 14 st är nederbördsrelaterade. (Flertalet i Skattkärr och Molkom)
--	--	--	--	---